

Rekomendacijos dėl nuotolinės prekybos alkoholiu, tabako gaminiais ir su jais susijusiais gaminiais, skirtos prekybininkams, siuntų pristatymo įmonėms, elektroninių pinigų įstaigoms

NTAKD
NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

Nuotolinė prekyba tabako
gaminiais ir su jais susijusiais
gaminiais

Sąvokos

- **Tarpvalstybinė nuotolinė prekyba** – nuotolinis pardavimas vartotojams, kai vartotojas, užsakydamas gaminį mažmeninės prekybos vietoje, yra Lietuvos Respublikoje, o mažmeninės prekybos vieta įsteigta kitoje Europos ekonominės erdvės susitarimo dalyvėje ar kitoje užsienio valstybėje (Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 2 str. 48 d.)
- **Tabako gaminys** – vartoti skirtas gaminys, kuris gaminamas tik iš tabako (tiek genetiškai modifikuoto, tiek nemodifikuoto) arba kuriame yra tabako (Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 2 str. 38 d.)
- **Su tabako gaminiais susijęs gaminys** – elektroninė cigaretė, elektroninių cigarečių pildyklė, taip pat rūkomasis žolinis gaminys (Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 2 str. 35 d.)

Sąvokos

- **Elektroninė cigaretė** – gaminys, naudojamas garams, kuriuose yra nikotino, vartoti per kandiklį, arba bet kuri tokio gaminio sudedamoji dalis, įskaitant kapsulę, rezervuarą ir įtaisą be kapsulės ar rezervuaro. Elektroninės cigaretės gali būti vienkartinės arba daugkartinės (pripildomos iš elektroninių cigarečių pildyklės arba keičiamos vienkartinės kapsulės) (Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 2 str. 8 d.)
- **Elektroninių cigarečių pildyklė** – indas, kuriame yra nikotino turinčio skysčio, naudojamo elektroninėms cigaretėms pripildyti (Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 2 str. 9 d.)

Nuotolinės prekybos draudimas

Lietuvos Respublikoje vidaus ir tarpvalstybinė nuotolinė prekyba tabako gaminiais, elektroninėmis cigaretėmis ir elektroninių cigarečių pildyklėmis yra draudžiama (Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 15 str. 2 d. ir 16² str. 1 d.)

Šis draudimas reiškia, jog įmonėms draudžiama suteikti galimybę klientams užsakyti ir (ar) parduoti tabako gaminius, elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildykles internetu. Vienintelis galimas prekybos tabako gaminiais, elektroninėmis cigaretėmis ir jų pildyklėmis būdas – prekyba fizinėse parduotuvėse.

Nuotolinės pirkimo- pardavimo sutarties sudarymo momentas

- Sutartis sudaroma pateikiant pasiūlymą (oferta) ir priimant pasiūlymą (akceptas) arba kitais šalių susitarimą pakankamai įrodančiais veiksmais.
- Nuotolinė pirkimo-pardavimo sutartis yra konsensualinė, kas reiškia, kad ji laikoma sudaryta nuo šalių valios dėl sutarties sudarymo išreiškimo (nuo susitarimo dėl esminių sutarties sąlygų), ir jos įsigaliojimas nesiejamas su daikto perdavimu pirkėjui.
- Sutartis laikoma sudaryta nuo to momento, kai pirkėjas užsako prekę, jeigu sutartyje nenumatyta ko kita. Daiktų išdėstymas elektroninių parduotuvių svetainėse ar kitose jų pardavimo vietose laikomi viešąja oferta nepaisant to, ar nurodyta daiktų kaina arba kitos pirkimo-pardavimo sutarties sąlygos.
- Atitinkamai daikto perdavimas pirkėjui yra sudarytos pirkimo-pardavimo sutarties vykdymas, o ne jos sudarymo įrodymas, kaip ir sutartos už prekę kainos apmokėjimas yra tinkamo sutarties įvykdymo, o ne jos sudarymo įrodymas.
- Atsakomybė už nuotolinę prekybą atsiranda nuo pačio sandorio sudarymo.

Rekomendacijos

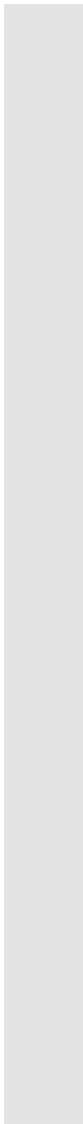

- Nevykdyti nuotolinės (internetu) vidaus ir tarpvalstybinės prekybos;
- Siuntų pristatymo įmonėms sudarant sutartis su įmonėmis, kurios užsiima didmenine ir (ar) mažmenine prekyba tabako gaminiais, elektroninėmis cigaretėmis, jų pildyklėmis, į sutarties sąlygas įtraukti reikalavimą įsipareigoti, naudojantis siuntų pristatymo įmonės paslaugomis, nevykdyti draudžiamos nuotolinės prekybos tabako gaminiais, elektroninėmis cigaretėmis, jų pildyklėmis. Taip pat sutartyje numatyti sankcijas (pvz., sutarties nutraukimą, baudas ir kt.) už minėtų sąlygų pažeidimus;
- Elektroninių pinigų įstaigoms sudarant sutartis su įmonėmis, kurios užsiima didmenine ir (ar) mažmenine prekyba tabako gaminiais, elektroninėmis cigaretėmis, jų pildyklėmis, į sutartis įtraukti reikalavimą įsipareigoti nevykdyti piniginių perlaidų, mokėjimo operacijų, susijusių su nuotoline prekyba tabako gaminiais, elektroninėmis cigaretėmis, jų pildyklėmis. Taip pat sutartyje numatyti sankcijas (pvz., sutarties nutraukimą, baudas ir kt.) už minėtų sąlygų pažeidimus;

Rekomendacijos

- Elektroninių pinigų įstaigoms, esant galimybei, stebėti už kokias prekes / paslaugas yra pervedami pinigai;
- Nevykdyti pinigų perlaidų, mokėjimo operacijų vidaus ir tarpvalstybinės nuotolinės prekybos tabako gaminiais, elektroninėmis cigaretėmis, elektroninių cigarečių pildyklėmis atvejais.
- Kilus įtarimų dėl vykdomos draudžiamos tabako gaminių, elektroninių cigarečių ir jų pildyklių prekybos, apie tai informuoti Departamentą el. paštu ntakd@ntakd.lt arba telefonu 8 7066 80 94.

Atsakomybė

- Vykiant nuotolinę prekybą tabako gaminiais, elektroninėmis cigaretėmis ir elektroninių cigarečių pildyklėmis, už Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pažeidimus yra atsakinga prekybą vykdanči įmonė. Ekonominės sankcijos įmonėms už Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pažeidimus yra numatytos 26 str.
- Už pažeidimus, susijusius su amžiaus apribojimais, t. y. pardavus ir pristačius tabako gaminius, elektronines cigaretes ir jų pildykles, nepilnamečiams asmenims, **atsakomybė taikoma ne tik tabako gaminiais, elektroninėmis cigaretėmis ir jų pildyklėmis prekiaujančiai įmonei, juos pristačiusiam asmeniui, bet ir pačiam nepilnamečiui:**
 - įmonei atsakomybė yra numatyta 26 str. 8 d. ir užtraukia baudą nuo 289 iki 1448 eurų;
 - asmeniui, pristačiusiam tabako gaminius, elektronines cigaretes ir jų pildykles, atsakomybė numatyta Administracinių nusižengimų kodekso 77 str. ir užtraukia baudą nuo 90 iki 280 eurų;
 - nepilnamečiui asmeniui atsakomybė už minėtų gaminių vartojimą ar jų turėjimą numatyta Administracinių nusižengimų kodekso 492 str. ir užtraukia baudą nuo 20 iki 120 eurų, kartu skiriant ir tabako gaminių ar susijusių gaminių konfiskaciją.

Nuotolinė prekyba alkoholiniais gėrimais

Reikalavimai veiklai

- Vadovaujantis Alkoholio kontrolės įstatymu, nuotolinė prekyba (internetu) alkoholiniais gėrimais nėra draudžiama, o šiam prekybos būdui reikalinga mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais licencija, kurioje numatytas pardavimo būdas – vartoti vietoje ir išsinešti.
- Laikytis visų Alkoholio kontrolės įstatyme numatytų reikalavimų, kurie taikomi ir prekybai alkoholiniais gėrimais fizinėse parduotuvėse. Tai reiškia, jog vykdant nuotolinę prekybą, alkoholinius gėrimus parduoti / pristatyti draudžiama:
 - pirmadieniais–šeštadieniais iki 10 valandos ir nuo 20 valandos, o sekmadieniais iki 10 valandos ir nuo 15 valandos;
 - rugsėjo 1 dieną;
 - asmenims, jaunesniems kaip 20 metų;
 - naudojant tokį pristatymo būdą, kurio metu neįmanoma patikrinti asmens, kuriam perduodami alkoholiniai gėrimai, amžiaus, pvz., naudojant paštomatus, paliekant alkoholinius gėrimus už durų ir kt.;
 - neblaiviems asmenims.
- Asmuo ar įmonė, pristatanti alkoholinius gėrimus, gabenimo metu privalo turėti alkoholinių gėrimų gabenimo dokumentus, t. y. krovinio važtaraštį.

Atkreipiame dėmesį

- Alkoholio kontrolės įstatymas nenumato kitų būdų, išskyrus asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus, kuriais būtų galima patvirtinti asmens amžių, todėl amžiaus patvirtinimui **nėra tinkamos ir pakankamos** tokios ar panašios priemonės, kaip PIN kodai, išsiunčiami pirkėjui, kuriuos jis turi padiktuoti kurjeriui.
- Pirkinių krepšelio, į kurį įeina alkoholiniai gėrimai, **negali atsiimti kitas šeimos narys, kuris nėra sulaukęs 20 m.**, net jei prekes įsigijo asmuo, kuris yra vyresnis nei 20 m., kadangi Alkoholio kontrolės įstatymas nenumato išimčių dėl alkoholinius gėrimus užsakančio ir (ar) juos atsiimančio asmens amžiaus, todėl tiek užsakymą pateikęs, tiek jį atsiimantis asmuo privalo būti ne jaunesnis kaip 20 metų.

Asmens amžių patvirtinantis dokumentas

- Lietuvos Respublikos teisės aktuose neapibrėžta asmens amžių liudijančio dokumento sąvoka, tačiau manytina, kad perkant alkoholinius gėrimus ar tabako ir (ar) su jais susijusius gaminius tinkamais asmens amžių liudijančiais dokumentais laikytini dokumentai, atitinkantys šiuos kriterijus:
- dokumente nurodyti asmens duomenys, leidžiantys nustatyti asmens tapatybę ir amžių (vardas, pavardė, gimimo data);
- dokumente yra asmens nuotrauka (atvaizdas);
- galiojantis dokumentas išduotas kompetentingos Lietuvos Respublikos ar kitos šalies valstybės institucijos, įstaigos ar jos įgalioto subjekto, atitinka pakankamą saugiojo dokumento ar saugiojo dokumento blanko technologinės apsaugos lygį.
- Pakankamą saugiojo dokumento ar saugiojo dokumento blanko technologinės apsaugos lygį turi ir asmens amžių liudijančiais dokumentais laikytini šie dokumentai: **pasas, asmens tapatybės kortelė, diplomatinis pasas, leidimas gyventi, vairuotojo pažymėjimas, asmens grįžimo pažymėjimas, studento pažymėjimas, neįgaliojo pažymėjimas ir pensijos gavėjo pažymėjimas.**

Tarpvalstybinė nuotolinė prekyba alkoholiniais gėrimais

- Lietuvoje įsikūrusi įmonė gali vykdyti didmeninę ir (ar) mažmeninę nuotolinę tarpvalstybinę prekybą alkoholiniais gėrimais. Didmeninei prekyba alkoholiniais gėrimais yra **reikalinga didmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais licencija**, o mažmeninei prekybai – **mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais licencija**. Licencijos reikalingos visoms įmonėms, vykdančioms didmeninę ir (ar) mažmeninę prekybą, t. y. net ir toms, kurios Lietuvos teritorijoje prekybos alkoholiniais gėrimais nevykdo, tačiau vykdo didmeninę ir (ar) mažmeninę nuotolinę tarpvalstybinę prekybą alkoholiniais gėrimais.
- Siunčiant / pristatant alkoholinius gėrimus į užsienio valstybes svarbu atsižvelgti į užsienio valstybių teisinį reguliavimą alkoholio kontrolės srityje, kadangi ne į visas šalis yra leidžiama siųsti / įvežti alkoholinius gėrimus, pvz., Sudaną, Omaną ir kt.

Rekomendacijos

- Užtikrinti, kad alkoholiniai gėrimai būtų pristatomi / suteikiama galimybė juos atsiimti tik pirmadieniais–šeštadieniais nuo 10 valandos iki 20 valandos, o sekmadieniais nuo 10 valandos iki 15 valandos;
- Pristačius alkoholinius gėrimus įvertinti atsiimančio asmens išorinius požymius, kurie gali rodyti, jog asmuo yra neblaivus: nerišli kalba, sklindantis alkoholio kvapas, suprastėjusi koordinacija ir kt.;
- Kilus abejonių, kad asmuo yra jaunesnis negu 25 metų, iš perkančio / atsiimančio alkoholinius gėrimus asmens reikalauti pateikti asmens tapatybę liudijantį dokumentą. Jeigu toks asmuo nepateikia jo tapatybę liudijančio dokumento, alkoholinių gėrimų pardavėjai privalo atsisakyti parduoti jam alkoholinius gėrimus;
- Nepristatyti alkoholinių gėrimų rugsėjo 1 dieną;
- Pristatant alkoholinius gėrimus turėti alkoholinių gėrimų gabenimo dokumentus, t. y. krovinio važtaraštį.

Atsakomybė

- Vykdamt nuotolinę prekybą alkoholiniais gėrimais, už Alkoholio kontrolės įstatymo pažeidimus yra atsakinga prekybą vykdanči įmonė. Ekonominės sankcijos įmonėms už Alkoholio kontrolės įstatymo pažeidimus yra numatytos 34 str.
- Už pažeidimus, susijusius su amžiaus apribojimais, t. y. pristačius alkoholinius gėrimus asmenims, jaunesniems kaip 20 metų, atsakomybė taikoma ne tik alkoholiniais gėrimais prekiaujančiai įmonei, juos pristačiusiam, bet ir jaunesniam kaip 20 m. amžiaus asmeniui:
 - įmonei atsakomybė yra numatyta Alkoholio kontrolės įstatymo 34 str. 4 d. ir užtraukia baudą nuo 289 iki 1448 eurų;
 - asmeniui, pristačiusiam alkoholinius gėrimus, atsakomybė numatyta Administracinių nusižengimų kodekso 76 str. ir užtraukia baudą nuo 90 iki 440 eurų;
 - vyresniam kaip 16 m., bet jaunesniam kaip 20 m. amžiaus asmeniui atsakomybė už alkoholinių gėrimų vartojimą ar jų turėjimą numatyta Administracinių nusižengimų kodekso 485 str. ir užtraukia baudą nuo 10 iki 30 eurų.

Kilus klausimų, susijusių su alkoholio, tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrole, maloniai kviečiame kreiptis į Tabako ir alkoholio kontrolės skyrių el. paštu ntakd@ntakd.lt arba konsultaciniu telefonu 8 7066 80 94

NTAKD

NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS